

דוגמא מתוך החוברת סתיו קסום בגן הילדים

שינויים במזג האוויר

גיל 3-6

מטרה:

- ✓ פתיחה לנושא הסתיו
- ✓ התבוננות בטבע ובסביבה תוך נתינת תשומת לב לשינויים במזג האוויר

מה צריך:

- ✓ שקיות לאיסוף "סתיו"
- ✓ דפים וצבעים לתיעוד
- ✓ לבוגרים: הסיפור "האם הגיע הסתיו" מאת עודד בורלא

פעילות

פתיחה: הבוקר קמתי והיה לי קר. אז התלבשתי ולבשתי סוודר יצאתי לגן ופתאום היה לי חם... אז הורדתי את הסוודר ואז שוב היה לי קר ולבשתי את הסוודר.. ממש יום מוזר... מה קורה כאן? חם קר? אני כבר ממש מבולבלת ולא יודעת מה ללבוש... זה קרה גם לכם? מי בא היום עם סוודר לגן? מה קרה? איפה השמש שחממה?

גוף: זה בגלל שהגיע אורח! איזה אורח? אורח מאוד מיוחד שמביא איתו קצת שמש וקצת רוח... מי הגיע?

הגיע הסתיו! והסתיו הוא עונה מבולבלת... פעם חם ופעם קר... אז תמיד כדאי שיהיה לנו סוודר.. שמתם לב לעוד שינויים? אני שמתי לב שהיום יותר קצר... השמש הולכת לישון מוקדם....ויש יותר עננים בשמיים בצבע אפור.. מי עוד שם לב?

❖ **ילדים בוגרים:** נספר כאן את הסיפור "האם הגיע הסתיו" מאת עודד בורלא

אני רוצה להזמין אתכם לצאת איתי עכשיו ולחפש בחוץ את הסתיו, בואו נראה אם הוא הגיע גם לחצר שלנו...(תוכלו לקחת אתכם שקיות או סלסילות קטנות לאיסוף סתיו...)

נצא לחצר נשב במעגל ונבדוק האם יש עננים בשמיים? אם כן, באיזה צבע הם?

האם יש רוח? איך יודעים?

תריחו את האוויר.. יש לסתיו ריח?

מי יודע מה המתנה של הסתיו? עלי שלכת!

האם יש עצים בשלכת?

האם יש עלי שלכת על רצפת החצר? תוכלו לאסוף אותם

דוגמה מתוך החוברת אביב בגן הילדים

מפגש בנושא: פריחה

גיל 3-6

מטרה: הילדים ילמדו שבאביב מתרחשת פריחה, הילדים יכירו את הפרג והכלנית.
תוספת לבוגרים: הילדים ילמדו שפרחים אילו הינם פרחים מוגנים.

מה צריך:

- ✓ דף נייר גדול+ צבעי גואש
- ✓ תמונה של פרג [לחצי כאן](#)
- ✓ תמונה של כלנית [לחצי כאן](#)
- ✓ רצוי להביא את הפרחים עצמם
- ✓ זרעים של פרג לאכילה (אפשרות)

פתיחה:

נספר ונצייר לילדים: בסתיו העץ השיר את עליו וכל החורף הוא עמד עירום, בשלכת (נצייר עץ ללא עלים). אבל עכשיו, באביב, קורה לו משהו מופלא.. העץ שישן בחורף מתעורר, יוצאים ניצנים קטנים על הענפים, יוצאים עלים חדשים ופרחים (נצייר לעץ עלים ופרחים).
מי כאן כבר ראה עץ פורח? הילדים יוכלו לשתף בחוויות שלהם.
הראשונה לפרוח היא השקדייה ואחריה כל עצי הפרי פורחים, מצמיחים פרחים יפים לבנים וורודים.

מה עוד פורח? האדמה פורחת. בתוך האדמה ישנים זרעים קטנים של פרחים ועשב. באביב האדמה מתחממת ומצמיחה פרחים בהמון צבעים: אדומים, סגולים, ורודים, צהובים כחולים... וגם עשב ירוק. כל העולם צבעוני ויפה (תוכלי לצייר בנקודות פרחים נוספים מסביב לעץ על האדמה).

גוף: היום אני רוצה להכיר לכם פרח מאוד יפה שנקרא פרג.

נזמין את הילדים להתבונן: מה צבע הפרג? אדום, אבל יש גם פרגים בצבע ורוד, לבן, כתום וסגול. כמה עלי כותרת יש לו? נספור. 4 עלי כותרת. תראו לי 4 באצבעות... עלי הכותרת הם גדולים. אם נהפוך את הפרח הם יראו כמו חצאית לפרח...מה עוד יש לו? גבעול ועלים ירוקים.

מפרח הפרג מכינים גם תבלין שנקרא פרג. נראה לילדים זרעים של פרג. משתמשים בזה לעוגות ולחמים. אולי אכלתם בפורים אזני המן עם פרג? נניח את הפרח באגרטל על השולחן.

הפרג מאוד דומה לפרח אחר שפורח באביב ושמו כלנית. נראה לילדים את הכלנית. גם הכלנית פורחת סמוך לאביב והיא מאוד דומה לפרג. נשאל את הילדים: מה דומה בין הפרחים?

שניהם בצבע אדום ובמרכז יש להם אבקנים בצבע שחור.
מה שונה? לפרג יש גם כתמים בצבע שחור כמו לפרה... לכלנית יש מסביב כתר לבן או טבעת לבנה כמו כלה.

כמה עלי כותרת יש לכלנית? למי יש יותר? לכלנית או לפרג?
האם יש לפרחים ריח? נסו להריח אותם.

הוספה לבוגרים: הפרג והכלנית הם פרחים מוגנים. מי יודע מה זה פרח מוגן?

פרחים מוגנים הם פרחים שאסור לקטוף אותם. אם יצאנו לטיול ופגשנו כלנית או פרג אסור לקטוף. למה לדעתכם אסור לקטוף אותם?

לפני הרבה שנים היו בארץ ישראל המון כלניות פרגים ופרחים אחרים. אנשים אהבו את הפרחים ורצו אותם לעצמם. אז הם קטפו המון פרחים והביאו הביתה, שמו באגרטל על השולחן... ואז מה קרה? במקום שיהיו פרחים בחוץ שכולם יוכלו להינות מהם הפרחים היו בתוך הבתים... והפרחים בבתים לאט לאט נבלו ולא צמחו עוד פעם...וגם בשדה לא צמחו יותר פרחים. וכך התמעטו הפרחים בארץ ישראל, עד שהחברה להגנת הטבע אמרה די! מספיק! עוד מעט לא יהיו לנו פרחים בארץ ישראל! והיא החליטה שיותר אסור לקטוף פרחים

ולקחת הביתה. הפרחים מוגנים! וגם אתם שתצאו לטייל לא תקטפו פרחים...ואם תראו מישהו שרוצה לקטוף תזכירו לו שאסור.

סיום: נהיה עם הגוף פרחים בצמיחה. נזמין בכל פעם קבוצת ילדים להיות זרעים באדמה. נתאר לילדים: הזרעים ישנו כל החורף באדמה, שתו מי גשם וחיכו לאביב. באביב השמש יצאה חיממה את האדמה ונתנה כוח לזרעים הקטנים לצמוח. מתוך הזרע התחיל לצאת ניצרון קטן, גבעול שהחל לעלות, לגדול וצאת מתוך האדמה החוצה.. איזה יופי! הוא בחוץ! נהנה מהשמש, מהאוויר, מהרוח..הפרח שלנו ממשיך לגדול ולפתח עלי כותרת יפים, עלי ירוקים והנה הוא כבר גדול, עומד זקוף והילדים באים לראות אותו... הגננת תעבור בין הילדים ותשאל אותם איזה צבע או איזה פרח הם. ילד שהגננת נגעה לו בראש יכול לעבור לפעילות הבאה...

דוגמה מתוך החוברת דינוזאורים בגן הילדים

מגלים דינוזאורים

מטרה:

- ✓ לחשוף את הילדים לנושא ולעורר סקרנות
- ✓ הילדים ילמדו כיצד גילו את הדינוזאורים
- ✓ הילדים ילמדו כי הדינוזאור הוא חיה שנכחדה
- ✓ הילדים יכירו את המושג שלד

מה צריך

- ✓ מצגת חומר עזר למפגש 1
 - ✓ תחפושת של חוקרת דינוזאורים: זכוכית מגדלת, מברשת, משקפיים, חלוק לבן לחוקר מעבדה או כובע רחב שוליים ווסט עם כיסים ומגפיים לחוקר שטח.
 - ✓ אמצעי המחשה של שן דינוזאור. תוכלי ליצור אותה מחמר לבן, לגזור מבריסטול גדול או קאפה. זו צריכה להיות שן מאוד גדולה, לפחות בגודל של A4 (דף רגיל).
 - ✓ איור של עצמות דינוזאור. [לחצי כאן](#) (מומלץ להגדיל על 3A). את החלקים תרכיבו לשלד במהלך המפגש. חשבי כיצד תרצי להרכיב אותן : על גבי משטח על הרצפה או על גבי לוח ולהתכונן בהתאם.
 - ✓ איורים של דינוזאורים שונים (במצגת המצורפת מערך מספר 1)
 - ✓ תמונה להמחשה של גודל האדם מול הדינוזאור. (במצגת המצורפת מערך מספר 1)
- תמונות נוספות לקנה מידה של דינוזאור תמצאי [כאן](#)

פעילות

פתיחה: נתחפש לחוקרת דינוזאורים.

שלום ילדים מה שלומכם? שמי דינה ואני חוקרת/מדענית (בהתאם למה שבחרת). שמעתי שאתם ילדים מאוד חכמים אז באתי לבקש את העזרה שלכם. בחפירות שעשינו באדמה רחוק מאוד מכאן מצאנו משהו מאוד מיוחד. אתם מוכנים לראות?

נציג לילדים את העצם ונפתח בזהירות. נשאל: מי יכול לשער מה הדבר הזה? מה זה מזכיר לכם?

זו שן! אבל של מה? של איזה בעל חיים? האם זו יכולה להיות שן של בני אדם? יש למישהו כאן בגן שן בגודל הזה? מי רוצה לפתוח את הפה אני אבדוק את השיניים שלו...נוציא את הזכוכית מגדלת ובבדוק את הפיות של הילדים... לא.. לאף אחד כאן אין שן כזו גדולה?
גוף: של מי יכולה להיות השן הזו שייכת? לאיזו חיה? הילדים ישערו ויחשבו על גדולות הם מכירים.

אני אספר לכם שאנחנו בדקנו בפה של החיות הכי גדולות בכדור הארץ כמו הפיל, האריה ואפילו הלווייתן, אבל לא מצאנו אף חיה גדולה בכדור הארץ שיש לה שן כזו גדולה.
של מי יכולה להיות השן הזו שייכת? לאיזו חיה?
רגע... אולי זו חיה שכבר אין עכשיו בכדור הארץ? חיה שנכחדה.

אתם יודעים מה זו חיה שנכחדה? חיה שחיה פעם לפני הרבה שנים בכדור הארץ ועכשיו כבר אין אותה בשום מקום.

האם אתם מכירים חיה כזו שנכחדה?

אני אגלה רק לכם, בסוד. שחוץ מהשן הזו מצאנו עוד עצמות של החיה המסתורית הזו. לא יכולתי להביא לכם את כל העצמות כי הן מאוד מאוד גדולות אבל כן הבאתי לכם תמונה של העצמות שמצאנו.

אתם רוצים לראות? נוציא את האוירים של עצמות הדינוזאור. העצמות האלה הן קטנות מאוד . העצמות שאנחנו מצאנו היו ענקיות ממש.

דוגמה מתוך החוברת "מסע בחלל"

מפגש 1: כוכב ארץ

מפגש זה מופיע ראשון ומטרתו לסייע ביצירת תשתית להבנה בהמשך. עם זאת, לא חובה להתחיל ממנו. תוכלי להתחיל ממה שמעניין את הילדים ואולי לשוב אליו בהמשך.

מטרות

- ✓ הילדים ידעו שהם חיים על כוכב ארץ
- ✓ הילדים יכירו את צורתו, צבעיו ומה הם מסמלים
- ✓ הילדים ידעו כי כדור הארץ גם נמצא בחלל
- ✓ הילדים ידעו שהירח והשמש קרובים לכדור הארץ
- ✓ הילדים יכירו מושגי יחס- כדור הארץ לעומת השמש והירח

מה צריך

- ✓ תמונה של כדור הארץ בחלל לתמונה של כדור הארץ והירח [לחצי כאן](#)
- ✓ גלובוס או דגם אחר של כדור הארץ
- ✓ דף צביעה של כדור הארץ להורדה [לחצי כאן](#)

פעילות

פתיחה: יש לי חידה ומי שידע יקבל נקודה....מי יודע איפה אנחנו גרים? (הילדים עונים)
נהדר! ואיפה נמצא הישוב/העיר שלנו? באיזו ארץ? בארץ ישראל! ואיפה נמצאת ארץ ישראל? על כדור הארץ. שמעתם על כדור הארץ?

נראה לילדים את הגלובוס ו/ או תמונה של כדור הארץ. זה דגם/ תמונה של כדור הארץ. זה כמובן לא הגודל האמיתי שלו, כדור הארץ מאוד מאוד גדול....זה דגם מוקטן או צילום של כדור הארץ מרחוק. מהחלל. אם יש לכם גלובוס הראי לילדים איפה נמצאת ארץ ישראל. תוכלו לחפש ארצות נוספות שהילדים מכירים ולסמן אותן על הגלובוס.

למה קראו לכדור הארץ שלנו כדור הארץ? כי יש לו צורה דומה לכדור. אבל כדור הארץ שלנו הוא גם כוכב. אם יש ילד במקום אחר בחלל שרואה את כדור הארץ שלנו הוא רואה אותו

מנצנץ כמו שאנחנו רואים את הכוכבים שבשמיים. לכוכב שלנו קוראים- ארץ. הייתם מאמינים שגם אתם גרים על כוכב? וכוכב מאוד יפה נכון? תוכלי לחלק לילדים (לכל 2 ילדים) תמונה של כוכב ארץ.

גוף: ניצור דיון ושיח על התמונות

ננחה את הילדים: אני רוצה שתסכלו טוב בתמונה שהבאתי לכם. היא מאוד מיוחדת. זו תמונה שצלמו את כדור הארץ מהחלל. מי יכול לומר לי איך נראה כדור הארץ שלנו? כוכב ארץ? איזו צורה יש לו? אילו צבעים?

מה לדעתכם מסמל כל צבע? הכחול הוא המים שיש בכוכב ארץ, בכוכב שאנחנו גרים עליו. החום- זו האדמה הירוק- זו הצמחייה, הלבן- הם העננים וגם השלג והקרח שקיימים בעולם. מה יש יותר? מים או יבשה? יש יותר מים!

מה עוד יש בכוכב ארץ שאנחנו לא רואים בתמונה הזו?

אנשים, בעלי חיים, הרים, אגמים, נחלים, עצים, פרחים....

למה לא רואים אותם? כי כוכב ארץ מאוד גדול והתמונה הזו צולמה מרחוק.

אילו כוכבים נוספים יש ליד כוכב ארץ? הירח והשמש.

מי יותר גדול? הירח או כוכב ארץ? כוכב ארץ.

מי יותר גדול השמש או כוכב ארץ? השמש גדולה יותר!

סיום: נזמין את הילדים ליצור או לצייר את כדור הארץ- כוכב ארץ.

אפשרות ליצירה:

1. **עבודה בפלסטלינה:** כל ילד יקבל צורה של כדור הארץ ויצבע אותה. תוכלי להציע

חומרים שונים: פלסטלינה, צבעי מים, פנדה ועוד. תוכלו להדביק את כדור הארץ

שלכם על גבי ברסטות שחור שיסמל את החלל.

2. עבודה בעיסת נייר

מה צריך:

✓ בלון

✓ קרעי נייר

✓ דבק פלסטי.

איך עושים:

מנפחים את הבלון. מדביקים על הבלון את קרעי הנייר הטבולים בדבק. לאחר ייבוש תוכלו להוציא את האוויר מהבלון ויישאר כדור מנייר עיתון. כעת הדביקו ניירות בצבעי כחול, לבן, חום, ירוק וצרו את כדור הארץ שלכם. תוכלו בכל פעם להכין כוכב אחר ולתלות בגן.

מערך לדוגמה מתוך חוברת " הרפתקה במעמקי הים"

מפגש 1 פתיחה: הולכים לים

מטרות

- ✓ לעורר אצל הילדים עניין וחוויות עבר הקשורות בים
- ✓ הילדים יספרו מה הם אוהבים לעשות בים
- ✓ הילדים יאמרו מה הם יודעים על הים
- ✓ בוגרים: יאמרו מה מעניין אותם לדעת על הים

מה צריך

- ✓ סל עם אביזרים הקשורים לים: כובע רחב שוליים, קרם הגנה, בקבוק מים, דלי, כף, משקפי שמש
- ✓ לוח או נייר גדול לכתיבה של הגננת
- ✓ דפים חלקים וטושים לצביעה לכל הילדים (אפשר גם מוכנים על השולחנות)
- ✓ אפשרות: תגיות חוקרי ים

11

פעילות

פתיחה : נוציא את הסל ונשאל את הילדים: מי רוצה לנחש לאן אני הולכת היום?
רוצים רמז? נוציא את הכובע מתוך הסל וכן את שאר החפצים עד שהילדים ינחשו.
לילדים צעירים אפשר לשאול תוך כדי שיום: לאן הולכים עם כובע רחב שוליים, קרם הגנה, בקבוק מים, דלי, כף ומשקפי שמש? הולכים לים!
אתם גם רוצים לבוא איתי לים? קדימה! אתם מוזמנים!

נשחק עם הילדים משחק דמיוני:

לפני שנצא לים בואו נמרח קרם הגנה שישמור על העור שלנו מהשמש החמה. נמרח על הידיים, על הרגליים, על הפנים, על הצוואר ועל העורף...עכשיו נשים על הראש כובע שישמור עלינו מהחום וגם מאוד חשוב בקבוק מים קרים!! מה עוד צריך לקחת לים? הילדים יכולים להעלות רעיונות אותם תכניסו אל תוך התיק הדמיוני שלכם. עכשיו אנחנו מוכנים! בואו נלך לים... בואו תאמרו איתי: הולכים לים... הולכים לים.... לכו יחד במרחב של המפגש, עצרו לשתות קצת מים...שאלי את הילדים: נו , מישהו כבר רואה את הים? עצרי פתאום

ואמרי: הנה אני רואה את הים... אני רואה פס כחול זה סימן שהים כבר קרוב... תכף אנחנו מגיעים, ממש מאחורי ההר.. והנה סוף סוף הים!! בואו ילדים נשב על החול... נשב ננוח. נסתכל על הים... נשתה מים!

שאלי את הילדים מה אפשר לעשות בים?

שחקו ב"כאילו" בחול.. בנו ארמונות... מי רוצה להיכנס איתי לים? בואו נכנס לים... נשחה בים... ואז התעייפנו.. בואו נשב לנוח על החול... בואו נוציא מהתיק אבטיח טעים...

גוף: שאלי את הילדים: מה אתם אוהבים בים? מה יש בתוך הים? האם הייתם רוצים שנלמד על הים? נהדר!

אנחנו הולכים להיות חוקרי ים!

נוציא את הלוח\דף גדול ונבקש מהילדים לספר לנו מה הם יודעים על הים? תוכלי לכוון בשאלות נוספות: באיזה צבע הים? מה יש בים? האם הים הוא גדול או קטן? איזה טעם יש למים בים? האם הים הוא עמוק או רדוד? האם הים מסוכן?

האם יש משהו שהם רוצים לדעת על הים?

שימי לב ילדים צעירים יכולים להתקשות לענות על השאלות האלו. זה בסדר. עצם השאלה היא חשובה. את כגננת יכולה לשאול את השאלות בעצמך - האם מעניין אתכם לדעת מה יש בתוך הים? האם מעניין אתכם ללמוד על החיות שבים?.

סיום:

פעילות המשך: הזמיני את הילדים לצייר את הים בציור חופשי (גם שרבוטים זה בסדר גמור!).